

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КОНКУРЕНЦІЙНЕ (АНТИМОНОПОЛЬНЕ) ПРАВО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність – 293 «Міжнародне право»
Статус навчальної дисципліни – за вибором студента
Рік набору – 2022

Харків – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Конкурентне (антимонопольне) право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 23 с.

Розробники

Жуков Ігор Миколайович – доцент кафедри права Європейського Союзу,
кандидат юридичних наук, доцент
Білоусов Євген Миколайович – професор кафедри права Європейського
Союзу, доктор юридичних наук

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри права
Європейського Союзу (протокол №12 від 22 червня 2023 року)

Завідувач кафедри – Яковюк Іван Васильович, доктор юридичних наук,
професор, професор

Завідувач кафедри - Комарова Тетяна В'ячеславівна, доктор юридичних наук,
професор, професор

Зміст

1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Очікувані результати навчання	6
3.	Зміст програми навчальної дисципліни	9
4.	Обсяг і структура навчальної дисципліни	12
4.1.	Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання	12
4.2.	Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання	13
5.	Форми педагогічного контролю й засоби оцінювання результатів навчання	14
6.	Критерії оцінювання результатів навчання	16
7.	Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної / заочної форми навчання	17
8.	Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	18

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Конкурентне (антимонопольне) право Європейського Союзу» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»	за вибором студента	Обов'язкова
Модулів – 2		Рік підготовки: 2020–2024	Рік підготовки: 2020–2024
	Спеціальність – 293 «Міжнародне право»	7 семестр	7 семестр
Загальна кількість годин - 120			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи студента - 6-8.	Рівень освіти – другий (магістерський)	Лекції	Лекції
		18 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		82 год.	110 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань у сфері конкурентної політики Європейського Союзу; вироблення базових умінь та навичок з ключових понять та методів конкурентного права, а також цілісного уявлення про правове регулювання захисту конкуренції на рівні Європейського Союзу на сучасному етапі та про основні інструменти антимонопольної політики ЄС, структуру інституцій та органів ЄС, що здійснюють контроль за дотриманням права конкуренції.

Завдання:

- розуміти суть, місце та значення конкурентної політики у сучасній економіці в цілому та в Європейському Союзі зокрема;
- оволодіти базовими знаннями про інституційно-правові засади формування та реалізації конкурентної політики Європейського Союзу;
- вивчення положень установчих договорів, актів вторинного права

Європейського Союзу та рішень Суду ЄС у сфері захисту конкуренції;

– вивчення структури і компетенції інституцій та органів ЄС, які виконують функції у сфері захисту конкуренції;

– вміти виявляти та аналізувати форми антиконкурентної поведінки економічних суб'єктів на внутрішньому ринку Європейського Союзу;

– розвиток у студентів навичок самостійного аналізу й оцінки норм права ЄС, а також правозастосовчої практики у сфері захисту конкуренції.

– вміти передбачати та пропонувати шляхи вирішення труднощів, з якими доведеться стикатися суб'єктам вітчизняного ринку у процесі реалізації євроінтеграційного курсу України.

Пререквізити: Правове регулювання внутрішнього ринку ЄС, Європейське приватне міжнародне право, Податкове право.

Кореквізити: Європейське Інтернет – право, Право СОТ, Міжнародне контрактне право, Міжнародне податкове право.

Постреквізити: Корпоративне право та управління ЄС, Міжнародне право інтелектуальної власності, Правові аспекти електронної комерції, Судовий захист у Європейському Союзі.

1. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- РН-1. Демонструвати знання основних напрямків діяльності Європейського Союзу у сфері захисту конкуренції
- РН 2. Виявляти знання та розуміння процесу еволюції становлення та правового закріплення регулювання захисту конкуренції в Європейському Союзі, у тому числі стан правового регулювання на сучасному етапі.
- РН-3. Знати функції, структуру та повноваження інститутів та органів Європейського Союзу у сфері захисту конкуренції.
- РН-4. Демонструвати знання процедур проведення розслідувань інституціями Європейського Союзу порушень правил конкуренції.
- РН-5. Вміти тлумачити та використовувати норми джерел права Європейського Союзу у сфері захисту конкуренції, з урахуванням інтерпретації їх положень у практиці Суду Європейського Союзу.
- РН 6. Демонструвати вміння визначати правові режими антиконкурентної поведінки, види антиконкурентних угод, рішень та узгоджених дій.
- РН-7. Знати вимоги до угод, що підлягають звільненню від заборон, обставини та критерії для винятків та блокових виключень.
- РН 8. Демонструвати знання змісту зловживання домінуючим становищем, факторів, що спричиняють можливий домінуючий стан на ринку та критеріїв визначення домінування.
- РН-9. Виявляти знання та розуміння критеріїв економічної концентрації, процедури їх застосування та умови відповідальності за порушення правил концентрації в праві Європейського Союзу.
- РН-10. Характеризувати причини негативного впливу державної допомоги на функціонування внутрішнього ринку та демонструвати знання правового режиму сумісності державної допомоги із внутрішнім ринком ЄС, регулювання виключень та практики їх застосування.
- РН 11. Демонструвати знання еволюції відносин між Україною і Європейським Союзом, правового регулювання їх сучасного стану та пояснювати положення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у сфері захисту конкуренції.
- РН-12. Надавати на професійному рівні консультації та висновки щодо сутності співробітництва України та Європейського Союзу в реалізації положень Угоди про асоціацію у сфері дотримання правил конкуренції.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Міжнародне право», а саме:

Загальних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 6. Здатність ефективно працювати в міжкультурному середовищі, зокрема розробляти міжнародні проекти та управляти ними.
- ЗК 7. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК 10. Уміння працювати (збирати, отримувати, систематизувати та синтезувати) з різноманітною інформацією, та великими обсягами інформації з різних джерел, аналізувати та критично-конструктивно її оцінювати з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних відносин.
- ЗК 11. Здатність використовувати новітні інформаційні та комунікативні технології у професійних цілях.
- ЗК 12. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.
- ЗК 15. Здатність розуміти специфіку предметної сфери і професійної діяльності, приймати обґрунтовані, виважені рішення та усвідомлювати їх етичні наслідки.
- ЗК 16. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному фаховому середовищі.

Спеціальних компетентностей:

- СК 3. Здатність самостійно забезпечувати юридичне представництво інтересів фізичних, юридичних осіб чи держави при розгляді справ у національних та міжнародних установах та організувати надання юридичних послуг.
- СК 4. Здатність комплексно використовувати вузькоспеціалізовані знання у конкретних сферах регулювання міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, європейського права для вирішення прикладних завдань.
- СК 7. Здатність представляти інтереси України або фізичних і юридичних осіб у міжнародних судових установах, арбітражах, національних судах іноземних держав.
- СК 8. Здатність працювати і представляти інтереси України в міжнародних міждержавних організаціях.
- СК 11. Здатність забезпечувати імплементацію міжнародно-правових стандартів в окремі галузі національного законодавства.
- СК 12. Здатність здійснювати дослідження та/або запроваджувати інновації у різних галузях та інститутах міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, права ЄС.
- СК 14. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці міжнародно-правових явищ та міжнародних відносин з використанням юридичного інструментарію.
- СК 16. Здатність працювати з міжнародною документацією (договорами, актами міжнародних організацій та органів тощо), визначати їх правову природу, складати проекти й супровідну документацію українською й іноземними мовами.
- СК 20. Здатність надавати належну правову оцінку доказів, у юридичній справі та в конкретній процесуальній ситуації, вміння працювати із доказами, вирішувати задачі із планування та організації юридичного процесу, розв'язання юридичної справи у межах різних юрисдикцій.

СК 21. Здатність ефективно комунікувати у міжнародному, мультикультурному середовищі з використанням знань у сфері міжнародного права, європейського права й міжнародних відносин.

Результатів навчання:

- ПРН 1. Аналізувати різноаспектні проблеми міжнародно-правового та національно-правового змісту та пропонувати шляхи їх вирішення.
- ПРН 4. Розуміти міжнародно-правову ситуацію, прогнозувати її розвиток, фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин та світової політики, використовуючи юридичний інструментарій.
- ПРН 5. Здійснювати юридичне представництво клієнта в національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, органах державної влади та місцевого самоврядування.
- ПРН 6. Захищати інтереси власної держави у національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, міжнародних судах та організаціях, зокрема інтеграційних, на міжнародних конференціях.
- ПРН 11. Демонструвати навички спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному, міжкультурному середовищі; організувати і вести переговори.
- ПРН 14. Демонструвати вміння доносити власні знання, висновки та аргументи до фахівців і нефахівців.
- ПРН 17. Здійснювати дослідження з міжнародно-правової тематики, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки та презентувати результати дослідження.
- ПРН 18. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційно-комунікаційні технології і бази даних.
- ПРН 19. Демонструвати знання еволюції, стану та перспектив розвитку правового регулювання різноманітних сфер міжнародного співробітництва, усвідомлювати наслідки конвергенції правових систем в умовах глобалізації та регіональної інтеграції.
- ПРН 20. Демонструвати вміння вести юридичний бізнес, навички комплексного юридичного й економічного аналізу комерційного проекту, зокрема і міжнародного, з урахуванням ризиків.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Інституційно-правові основи реалізації конкурентної (антимонопольної) політики в Європейському Союзі.

Правові основи регулювання конкуренції в Європейському Союзі. Економічні та правові засади конкурентного права Європейського Союзу. Роль правового регулювання конкуренції на внутрішньому ринку ЄС Зміст категорії «конкуренція», «економічна конкуренція», «конкурентоздатність». Конкуренція, як ключова умова ринкових відносин. Розвиток нормативно-правового закріплення регулювання конкуренції. Еволюція становлення та розвитку правового регулювання конкуренції в Європейському Союзі. Спільна конкурентна політика ЄС і національні конкурентні політики держав – членів ЄС. Функції конкурентного (антимонопольного) права. Основні принципи правового регулювання конкуренції в ЄС.

Інституційна структура системи регулювання конкуренції в Європейському Союзі. Інституції ЄС. Функції та повноваження інституцій ЄС у сфері регулювання конкуренції. Процедури прийняття рішень Радою ЄС і Європейським парламентом. Суд ЄС у системі комунітарного регулювання конкуренції. Роль Європейської Комісії та структура її підрозділів. Структура Генерального директорату з питань конкуренції Європейської комісії. Процедура проведення розслідувань Європейською Комісією. Виконавчі, дозвільні, контрольні, каральні та законодавчі повноваження Європейської комісії. Європейська мережа з питань конкуренції. Роль національних органів у сфері захисту конкуренції.

Джерела конкурентного права Європейського Союзу. Загальна характеристика джерел права конкуренції ЄС. Положення актів первинного законодавства ЄС про конкурентну політику. Статті 101-109 ДФЄС. Вторинне законодавство ЄС у сфері регулювання конкуренції. Регламенти Ради 1/2003 від 16.12.2002 р. та № 139/2004 від 20.01.2004 р. Регламент Комісії №808/2004. Регламенти Комісії щодо звільнень певних типів угод від заборони. Директива

Комісії №93/84. Акти м'якого законодавства ЄС. Рішення Суду ЄС, як джерело права конкуренції ЄС (справи «Hoffmann-La Roche», «General Motors», «Commercial Solvents», «AKZO Chemio» та ін.). Взаємозв'язок між конкурентним правом ЄС та національним законодавством.

Модуль 2. Напрями регулювання конкуренції на ринку Європейського Союзу.

Антитрестовська політика Європейського Союзу. Вплив на торгівлю між державами-членами. Доктрина екстериторіальності конкурентного права ЄС. Інституційно-правові основи антитрестівської політики ЄС. Поняття підприємство, обмеження конкуренції, доктрина єдиного економічного суб'єкта господарювання. Антиконтурентні угоди, рішення та узгоджені дії. Правило de minimis у конкурентній політиці ЄС. Види угод, що обмежують конкуренцію згідно з законодавством ЄС. Визначення антиконкурентної мети. Умови для застосування ст. 101 ДФЕС. Вертикальні антиконкурентні угоди: поняття, загальна характеристика. Горизонтальні антиконкурентні угоди: поняття, загальна характеристика. Угоди, що підлягають звільненню від заборони. Групові та індивідуальні звільнення (виключення). Пом'якшуючі обставини в антитрестівських справах. Критерії для отримання винятку із заборони змови та види блокових винятків (виключень). Приклади картельної практики на ринку ЄС. Роль рішень Суду ЄС у картельній практиці.

Зловживання домінуючим становищем. Зловживання домінуючим становищем як форма антиконкурентної діяльності підприємств. Поняття домінування на ринку. Вплив на міждержавну торгівлю. Поняття зловживання домінуючим становищем. Види зловживань монопольним становищем: хижацьке ціноутворення, встановлення надто низьких цін, цінова дискримінація, знижки «за вірність», нав'язування умов договору. Поняття внутрішнього ринку або істотної його частини. Методи встановлення меж ринку. Визначення географічних розмірів ринку. Поняття ринкової сили. Теорія необхідних засобів. Приклади справ щодо зловживання монопольним становищем на ринку ЄС.

Контроль за економічною концентрацією. Поняття економічної концентрації. Поняття європейського виміру. Джерела правового регулювання контролю над концентрацією. Правові критерії концентрації в ЄС та процедури їх застосування. Горизонтальні та вертикальні угоди про злиття та поглинання. Процедура контролю за злиттями та поглинаннями з боку Європейської Комісії: види та етапи. Розмежування компетенції щодо контролю над концентрацією між органами ЄС і національними конкурентними органами, їх відмінності. Перенаправлення справ з Комісії до національних конкурентних органів. Перенаправлення справ з національних конкурентних органів до Комісії.

Державна допомога і діяльність державних підприємств. Причини негативного впливу державної допомоги на функціонування внутрішнього ринку. Природа та поняття державної допомоги в ЄС. Умови заборони державної допомоги. Інституційно-правові основи регулювання державної допомоги в ЄС. Види державної допомоги, що підлягає забороні, та дозволена державна допомога у ЄС. Процедура надання дозволу на надання державної допомоги. Особливості процедури розслідування випадків державної допомоги. Підстави перевірки Комісією державної допомоги у країнах-членах ЄС. Особливості регулювання діяльності державних підприємств у ЄС.

Шляхи адаптації антимонопольного законодавства України до права Європейського Союзу. Участь України в міжнародному співробітництві в сфері конкуренції. Співробітництво України з Євросоюзом в сфері конкуренції. Правові засади адаптації права України до права ЄС. Інституційне забезпечення адаптації права України до права ЄС. Механізм та етапи адаптації права України до права ЄС у сфері конкуренції. Положення Угоди про асоціацію у сфері дотримання правил конкуренції.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські	Самостійна робота
		Модуль 1. Інституційно-правові основи реалізації конкурентної (антимонопольної) політики в Європейському Союзі.				
		Тема 1. Правові основи регулювання конкуренції в Європейському Союзі.		2	2	10
		Тема 2. Інституційна структура системи регулювання конкуренції в Європейському Союзі.		4	4	10
		Тема 3. Джерела конкурентного права Європейського Союзу.		2	2	10
		<i>Разом</i>		8	8	30
		Модуль 2. Напрями регулювання конкуренції на ринку Європейського Союзу.				
		Тема 4. Антитрестовська політика Європейського Союзу.		2	4	12
		Тема 5. Зловживання домінуючим становищем.		2	2	12
		Тема 6. Контроль за економічною концентрацією.		2	2	10
		Тема 7. Державна допомога і діяльність державних підприємств.		2	2	10
		Тема 8. Шляхи адаптації антимонопольного законодавства України до права Європейського Союзу.		2	2	8
		<i>Разом</i>		10	12	52
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4	18	20	82

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські	Самостійна робота
		Модуль 1. Інституційно-правові основи реалізації конкурентної (антимонопольної) політики в Європейському Союзі.				
		Тема 1. Правові основи регулювання конкуренції в Європейському Союзі.		1	1	16
		Тема 2. Інституційна структура системи регулювання конкуренції в Європейському Союзі.		1	1	16
		Тема 3. Джерела конкурентного права Європейського Союзу.				16
		<i>Разом</i>		2	2	48
		Модуль 2. Напрями регулювання конкуренції на ринку Європейського Союзу.				
		Тема 4. Антитрестовська політика Європейського Союзу.		2	1	14
		Тема 5. Зловживання домінуючим становищем.		1	1	14
		Тема 6. Контроль за економічною концентрацією.		1		12
		Тема 7. Державна допомога і діяльність державних підприємств.				12
		Тема 8. Шляхи адаптації антимонопольного законодавства України до права Європейського Союзу.				12
		<i>Разом</i>		4	2	62
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4	6	4	110

5. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Конкуренційне (антимонопольне) право Європейського Союзу» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв’язання практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист портфоліо з визначної тематики, захист реферату за ініціативи студента тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за п’ятибальною шкалою (1, 2, 3, 4, 5);

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тесту чи колоквиумів;

За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується сумарна кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 40 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для ***самостійної роботи*** (опрацювання статистичних даних інституцій ЄС, рішень Суду Європейського Союзу; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов’язаний дотримуватися правил щодо академічної

добросовісності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Конкурентне (антимонопольне) право Європейського Союзу»:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Індивідуальна робота	
п/з	Тест / Колоквіум	п/з	Тест / Колоквіум		
Мах 25	Мах 15	Мах 25	Мах 15	Мах 20	Мах 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання з дисципліни «Конкуренційне (антимонопольне) право Європейського Союзу»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	1	Недостатній рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум або тестове завдання	Max 15	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	12	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	8	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	2	Прогалини в знаннях, студент слабо володіє матеріалом роботи.
	0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Індивідуальна робота	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	16	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	12	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	8	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент дуже слабо володіє матеріалом роботи.
	0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

**7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти
денної /заочної форми навчання**

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72 /1. – Ст. 2598 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Treaty on the Functioning of the European Union (1957) (Consolidated version 2012) // Official Journal C 326. 26.10.2012. P. 47–390.
3. Treaty on European Union (1992) (Consolidated version 2012) // Official Journal C 326. 26.10.2012. P. 13–390.
4. Charter of Fundamental Rights of the European Union // Official Journal C 202. 07.06.2016. P. 389-405.
5. Treaty establishing the European Coal and Steel Community (ECSC), 18.04.1951.
6. Treaty establishing the European Economic Community (EEC), 25.03.1957.
7. Council Regulation (EC) № 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty // Official Journal L 1. 04.01.2003. P. 1-25.
8. Council Regulation (EEC) No 17/62 of 21 February 1962, First Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty // Official Journal 013. 21.2.1962. P. 204-211.
9. Regulation № 27 of the Commission: First Regulation implementing Council Regulation № 17 of 6 February 1962 (EEC) // Official Journal 035. 10.5.1962. P. 1118 –1135.
10. Regulation № 19/65/EEC of 2 March 1965 of the Council on application of Article 85 (3) of the Treaty to certain categories of agreements and concerted practices // Official Journal 036. 6.3.1965. P. 533 – 535.

11. Council Regulation (EEC) No 4064/89 of 21 December 1989 on the control of concentrations between undertakings // Official Journal L 395. 30.12.1989. P. 1–12.

12. Council Regulation (EC) No 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (the EC Merger Regulation) // Official Journal L 024. 29.1.2004. P. 1-22.

13. Commission Regulation (EU) No 461/2010 of 27 May 2010 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of vertical agreements and concerted practices in the motor vehicle sector // Official Journal L 129. 28.5.2010. P. 52–57.

14. Commission Regulation (EU) No 316/2014 of 21 March 2014 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of technology transfer agreements // Official Journal L 93. 28.3.2014. P. 17–23.

15. Commission Regulation (EU) No 1217/2010 of 14 December 2010 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to certain categories of research and development agreements // Official Journal L 335. 18.12.2010. P. 36–42.

16. Council Directive 84/450/EEC of 10 September 1984 relating to the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning misleading advertising // Official Journal L 250. 19.09.1984. P. 17–20.

17. Directive (EU) 2019/1 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 to empower the competition authorities of the Member States to be more effective enforcers and to ensure the proper functioning of the internal market // Official Journal L 11. 14.01.2019. P. 3–33.

18. Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market ('Directive on electronic commerce') // Official Journal L 178. 17.07.2000. P. 1–16.

19. Judgment of the Court of 21 December 1954. French Republic v High Authority of the European Coal and Steel Community. Case 1-54 // English special edition. 1954-1956. 00001. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1954:7.

20. Judgment of the Court of 21 December 1954. Italian Republic v High Authority of the European Coal and Steel Community. Case 2-54 // English special edition. 1954-1956. 00037. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1954:8;

21. Judgment of the Court of 20 March 1957. Mining undertakings of the Ruhr Basin being members of the Geitling selling agency for Ruhr coal, and the Geitling selling agency for Ruhr coal v High Authority of the European Coal and Steel Community. Case 2-56 // English special edition. 1957-1958. 00003. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1957:4;

22. Judgment of the Court of First Instance (Fifth Chamber) of 7 June 2006. Osterreichische Postsparkasse AG and Bank fur Arbeit und Wirtschaft AG v Commission of the European Communities. Joined cases T-213/01 and T-214/01 // European Court Reports. – 2006. II-01601. ECLI identifier: ECLI:EU:T:2006:151;

23. Judgment of the Court of First Instance (Fourth Chamber, extended composition) of 27 September 2006. GlaxoSmithKline Services Unlimited v Commission of the European Communities. Case T-168/01 // European Court Reports. – 2006. II- 02969. ECLI identifier: ECLI:EU:T:2006:265;

24. Judgment of the Court of 1 June 1999. Eco Swiss China Time Ltd v Benetton International NV. Case C-126/97 // European Court Reports. - 1999. I-3055. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1999:269;

25. Judgment of the Court (First Chamber) of 17 February 2011. Konkurrensverket v TeliaSonera Sverige AB. Case C-52/09 // European Court Reports.– 2011. I-00527. ECLI identifier: ECLI:EU:C:2011:83;

26. Judgment of the Court (Third Chamber) of 10 March 2016. HeidelbergCement v Commission EU. Case C-247/14 P // ECLI identifier: ECLI:EU:C:2016:149;

27. Judgment of the Court of 15 July 1963. Plaumann & Co. v Commission of the European Economic Community. Case 25-62 // English special edition. – 1963. –00095. ECLI identifier: ECLI:EU:C:1963:17;

Література

Основна література

1. Олефір. А. Угода про державні закупівлі СОТ: правові наслідки для України. Підприємництво, господарство і право. №3. 2017. С. 79-84

2. Основи права конкуренції Європейського Союзу та «європеїзація» конкуренційного права України : навч. посіб. / К. В. Смирнова – К. : ВПЦ "Київський університет", 2021. –223 с.

3. Проскурня О.М. Світова та конкурентна політика країн Європейського союзу: конспект лекцій / О.М. Проскурня // Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». –Харків : НТУ «ХПІ», 2020.- 41 с.

4. Смирнова К.В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика : моногр. – 2-ге вид., доп. – Одеса : Фенікс, 2017. – 490 с.

5. Смирнова К.В. Екстериторіальна дія права Європейського Союзу: досвід для України. С. 153-159.

6. Швидка Т. І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації : монографія / Т. І. Швидка – Харків : Право, 2020. – 376 с.

Додаткова література

1. Zayats O., & Yarema T. (2022). EU COMPETITION POLICY. Norwegian journal of development of the international science, 89, 19–21. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6912716>

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт ЄС. URL: <http://europa.eu.int>

2. Європейський парламент. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>

3. Рада ЄС. URL: <http://www.consilium.europa.eu>

4. Європейська комісія. URL: <http://ec.europa.eu>
5. Генеральний директорат з питань конкуренції. URL: https://competition-policy.ec.europa.eu/index_en
6. Суд ЄС. URL: <http://curia.europa.eu/>
7. Європейська Рахункова палата. URL: <eca.europa.eu>
8. Європейський Центральний Банк. URL: www.ecb.int
9. Інформація про законодавчий процес на офіційному сайті ЄС. URL: http://europa.eu/eu-law/decision-making/procedures/index_en.htm
10. База даних законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>
11. Офіційна платформа для громадськості, яка хоче в'язати участь у законодавчому процесі ЄС. URL: http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm
12. Центр офіційної документації ЄС. URL: publications.europa.eu
13. Каталоги. URL: www.europa.eu.int/libraries
14. Євростат. URL: epp.eurostat.ec.europa.eu
15. SOLVIT. URL: https://ec.europa.eu/solvit/index_en.htm
16. Європейський простір. URL: <http://eu.prostir.ua/>
- Історичні архіви ЄС. URL: <http://www.iue.it/ECArchives/EN/Eurhistar.shtml>
17. Європейська служба зовнішньої дії. URL: <http://www.eeas.europa.eu/>
18. Представництво ЄС в Україні. URL: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
19. Бюлетень представництва ЄС в Україні. URL: <http://euukrainecoop.net/>
20. Європейська інтеграція / Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246396130&cat_id=223223535

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/964-yeuropeiska-konventsiiia-po-zakhystu-prav-liudyny.html>

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система

аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).